

HARJU MAAVALITSUS

**Harjumaa terviseprofiil
ja
tervisedenduse tegevuskava
2014-2017**

projekt

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Tallinn 2014

Kinnitan:

.....

Ülle Rajasalu
Harju Maavanem

“.....” 2014 a

EESSÕNA

Tänaseks päevaks on ühiskonnas mõistetud, et inimese tervis ei ole ainult tema isiklik asi. Kui soovime tervet ja õnnelikku kogukonda, tuleb selle nimel mitmetasandilist koostööd teha, kus oluline roll on kohalikul haldus-poliitilisel struktuuril. Terviseprofiili eesmärk on anda esmane laiapõhjalisem ülevaade maakonna elanike sotsiaal-majanduslikust taustast, mõistmaks elanikkonna tervise vajadusi ja aitamaks seeläbi kaasa maakondliku tervisesekkumiste paremale planeerimisele.

Kuivõrd terviseprofiile koostavad nii maavalitsused kui ka kohalikud omavalitsused, siis keskendutakse siinkohal enam Harju maakonna üldandmetele. Samuti on arvestatud tõika, et Tallinn moodustab Harju maakonnast mitmes mõttes määrava tähtsusega üksuse ning et Tallinna linn koostab eraldi profiili. Seetõttu on Tallinna andmed suurelt jaolt ülejäänud maakonna andmetest eristatud ning nende andmete analüüsile eraldi ei keskenduta. Samuti palume pöörata tähelepanu terminite Harjumaa ja Harju maakond kasutamisele. Harjumaa all mõistetakse piirkonda ilma Tallinnata ja Harju maakond hõlmab endas ka Tallinna.

LÜHENDID

EHK – Eesti Haigekassa

ESA – Eesti Statistikaamet

HOL – Harjumaa Omavalituste Liit

PPK – Põhja päästekeskus

RTA – Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020

TAI – Tervise Arengu Instituut

TN – Harjumaa tervisenõukogu

TT – Harju Maavalitsuse Tervisetuba

TERVISEPROFIILI VALMIMISELE AITASID KAASA

Anli Vaesalu

Anneli Soomets

Annika Soa

Arvo Pärniste

Eike Käsi

Ene Tomberg

Joel Jesse

Kairi Kilp

Katrin Paldermaa

Kristel-Liis Kaunismaa

Küllli Luuk

Liis Saarna

Maris Liiders

Merike Lepik

Moonika Viigimäe

Nele Kunder

Piret Hiisjärv

Rein Suppi

Riin Kivinurm

Täname!

SISUKORD

EESSÕNA	3
LÜHENDID	4
TERVISEPROFIILI VALMIMISELE AITASID KAASA	5
SISUKORD	6
ÜLDANDMED	8
RAHVASTIKU KOOSSEIS JA PAIKNEMINE	9
RAHVASTIKU RAHVUSLIK KOOSSEIS	11
ELUSSÜNNID.....	12
ABORDID	13
SURMAD	15
LOOMULIK IIVE	19
KOKKUVÕTE	20
1. SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDSED VÕIMALUSED	21
1.1.TÖÖTURU SITUATSIOON.....	21
KESKMINE BRUTOPALK	21
TÖÖTUS	22
1.2 TOIMETULEK	23
TOIMETULEKUTOETUSED	23
PUUETEGA ISIKUD	24
RAVIKINDLUSTUSEGA KAETUS	25
1.3 KAASATUS KOGUKONNA TEGEVUSTESSE.....	25
KOGUKONNA MOTIVAATORID	25
ELANIKE KAASAMINE	27
KOKKUVÕTE	27
2. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG	29
LASTE JA NOORTE ARV	29
LASTE TERVISE ENESEHINNANG JA TERVISEKÄITUMINE	29
ÕPILASTE ARV HARIDUSASUTUSTES	31
MAAKONNAPPOOLNE INITSIAATIIV JA TOETUSED LASTELE JA NOORTELE	32
LASTE JA NOORTEGA TEGELEVAD ASUTUSED	32
ASENDUSKODUD	32
HUVIRINGID	33

NOORTEKESKUSED	33
MUUSIKA- JA KUNSTIKOOLID	33
SPORDIKLUBID/KOOLID	33
KOKKUVÕTE	34
3. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND	35
ÜLDKASUTATAVAD SPORDIRAJATISED JA TERVISERAJAD.....	35
KOKKUVÕTE	38
4. TERVISLIK ELUVIIS	39
SUITSETAMINE RASEDUSE AJAL.....	41
TERVISEALASE TEABE KÄTTESAADAVUS.....	42
TERVISLIKU ELUVIISI TOETAVAD ÜRITUSED MAAKONNAS	42
KOKKUVÕTE	42
5. TERVISETEENUSED	43
TERVISHOIUTEENUSED	43
NÕUSTAMISTEENUSED.....	43
KOKKUVÕTE	44
HARJUMAA TERVISEDENDUSE TEGEVUSKAVA 2014-2017	45
KASUTATUD ALLIKAD	48

ÜLDANDMED

Elanike arvult esimesel (555566 in 1. jaanuari seisuga 2013) ja pindalalt teisel (4333,13 ruutkilomeetrit) kohal olev Harju maakond hõlmab Soome lahe rannikuala Keibu lahest Eru laheni ulatudes merest kuni 56 km kaugusele. Rannajoone pikkus on 530 km, sealhulgas saarte rannajoon 165 km. Harju maakonna maismaaosa piirneb Lääne-, Rapla-, Järva- ja Lääne-Virumaaga. Harjumaal on 97 siseveekogu ja 74 saart. Maakonna territooriumil asub üle kolmandiku Lahemaa rahvuspargist, Põhja-Kõrvemaa, Paunküla, Pakri ja Kolga lahe maastikukaitsealad ning Naissaare looduspark.

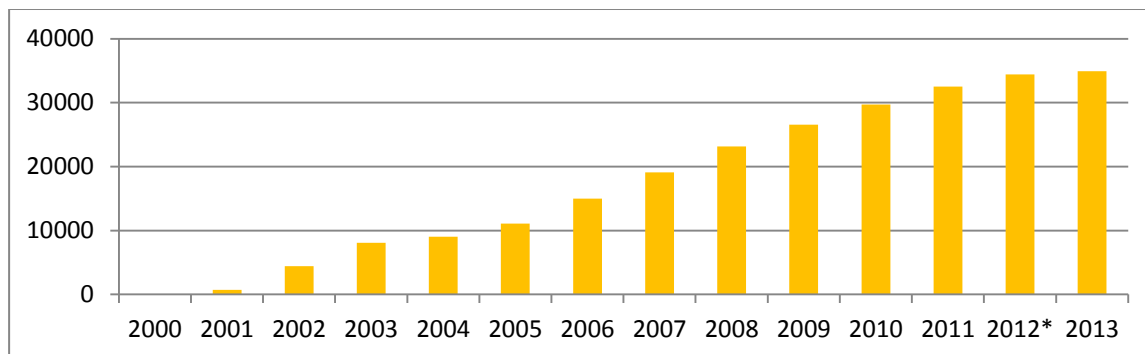
Maakonnas on 23 omavalitsusüksust, 6 linna ja 17 valda: Tallinn, Maardu linn, Loksas linn, Saue linn, Keila linn, Paldiski linn, Aegviidu vald, Anija vald, Harku vald, Jõelähtme vald, Keila vald, Kernu vald, Kiili vald, Kose vald, Kuusalu vald, Nissi vald, Padise vald, Raasiku vald, Rae vald, Saku vald, Saue vald, Vasalemma vald ja Viimsi vald.

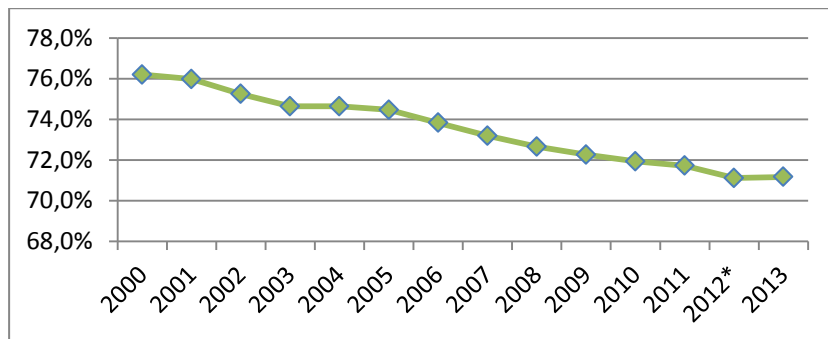
Joonis 1. Harju maakonna omavalitsusüksused

Rahvastiku koosseis ja paiknemine

Rahvastiku jaotusest ja asustustihedusest rääkides tuleb tähelepanu pöörata pealinna osakaalule ja tähendusele. Maakonna rahvastik jaguneb Tallinna ja ülejäänud piirkonna vahel järgmiselt: 1. jaanuari 2013 aasta seisuga on maakonnas kokku 555 566 inimest, kellest 395 392 inimest Tallinnas ja 160 174 inimest ülejäänud maakonnas (Eesti Statistikaamet).

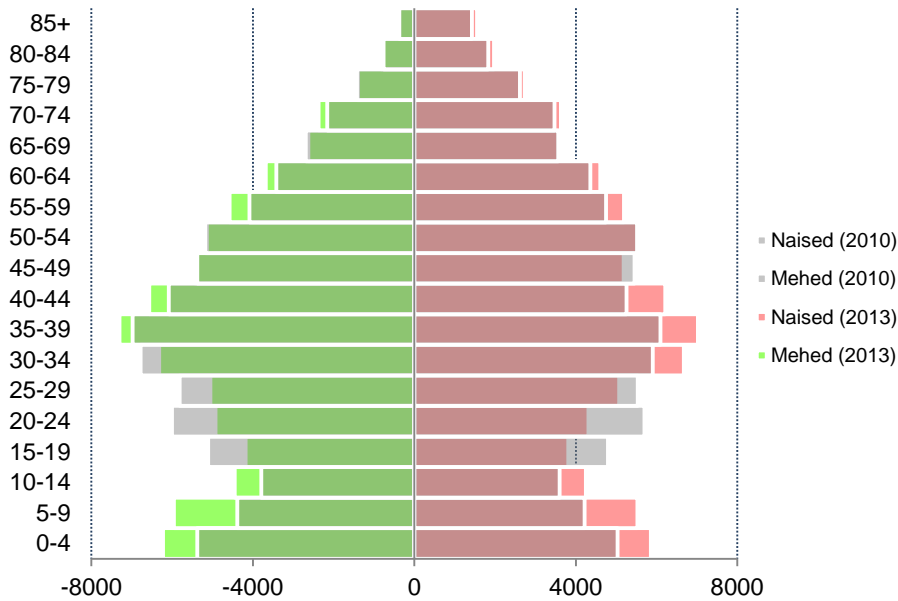

Joonis 2. Harjumaa rahvaarvu (arvestatud rännet ja 2011. a rahvaloenduse andmeid (*)) muutus võrreldes aastaga 2000. Allikas: Statistikaamet

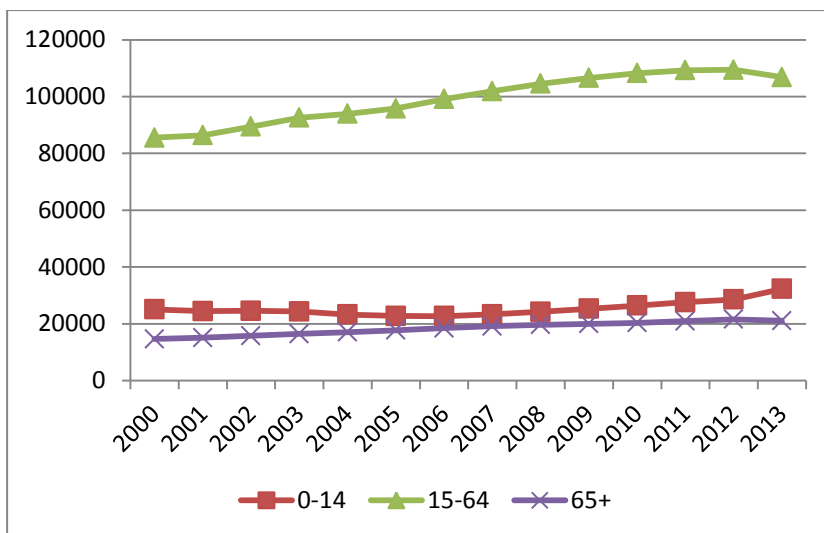
Joonis 3. Tallinna rahvaarvu osakaal Harju maakonna rahvaarvus. Allikas: Statistikaamet

Harjumaa rahvastiku jagunemine soopõhiselt vanusrühmadesse 2013. aasta 1. jaanuari seisuga võrrelduna 2010. aasta seisuga on ära toodud joonisel 4.

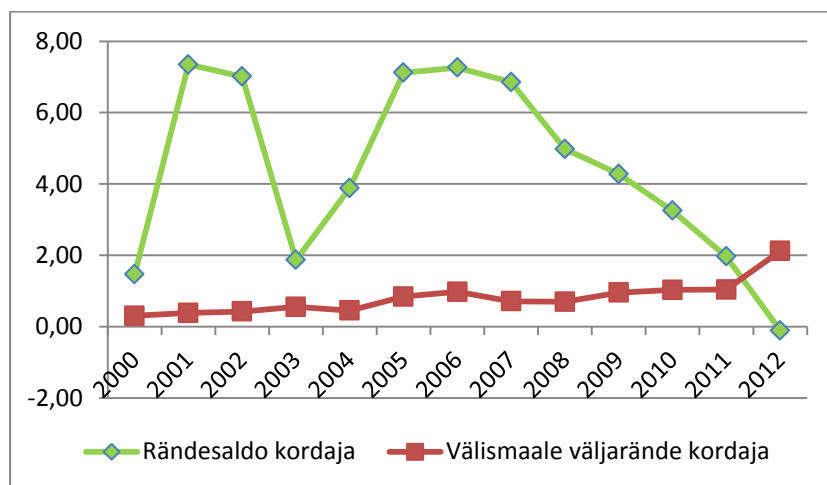
Joonis 4. Harjumaa rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2013.
Allikas: Statistikaamet

Harjumaa linnades kokku (va Tallinn) on 1. jaanuari 2013. seisuga 39 139 ja valdades 121 035 inimest. Lapsed vanuses 0-14 moodustavad kogu rahvaarvust 20% (4% rohkem kui 2009. aastal), tööeline rahvastik (15-64) 67 % (muutus -3%) ja eakad (65 ja vanemad) 13% (-1% võrreldes aastaga 2009).

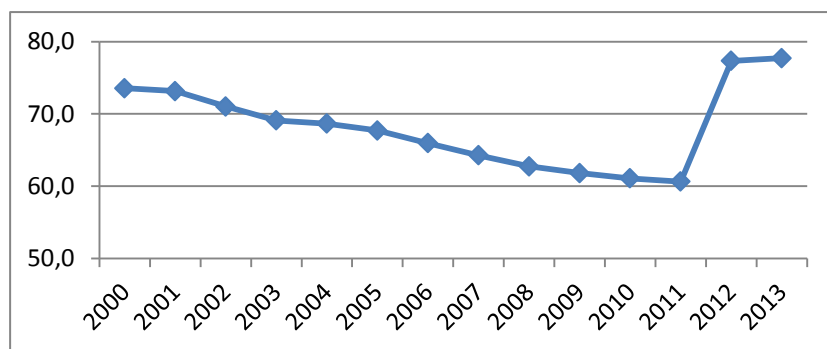
Joonis 5. Harjumaa rahvastiku vanusjaotus (arvestatud rännet).
Allikas: Statistikaamet

Rahvastiku keskmine asustustihedus maakonnas on tõusnud 120,8-lt in/km² (2010) 2013. aasta alguseks 128,2-le in/km², kuid see on jaotunud üsna ebaühtlaselt erinevate piirkondade vahel. Suurimad asustustihedused on maakonna linnades ja Tallinna ümbrusvaldades (Lisa 1).

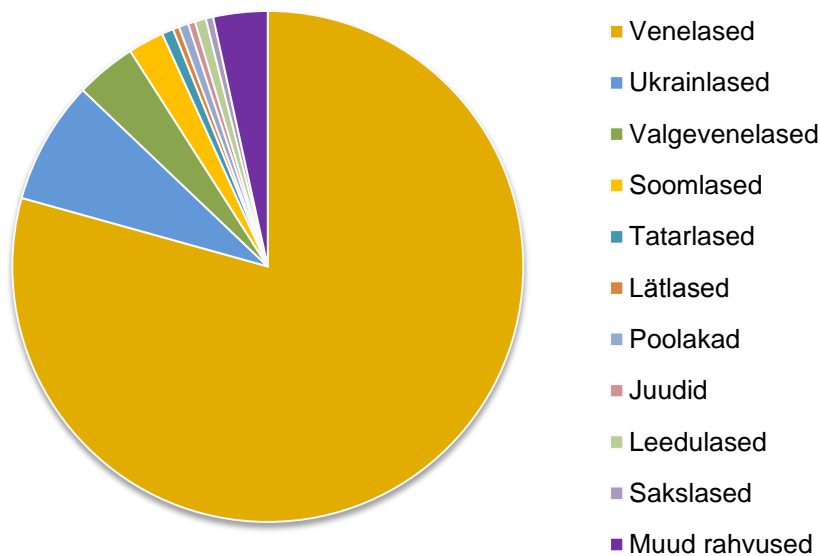
Joonis 6. Harjumaa elanike rändekordajad 1000 inimese kohta.
Allikas: Statistikaamet

Rahvastiku rahvuslik koosseis

Joonis 7. Eestlaste osakaal Harjumaa rahvastikus.

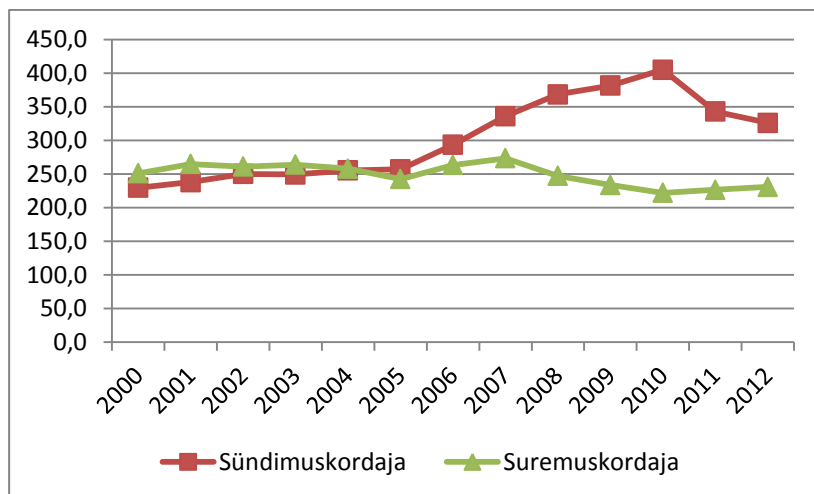
Eestlaste osakaal Harjumaal on aastatel 2000 kuni 2013 kasvanud 73,6%-lt 77,7%-ni. Teised suuremad rahvusgrupid on venelased, ukrainlased ja valgevenelased, kellede arv jääb üle 1000 inimese (joonis 8.). Kuivõrd mitte-eestlased on maakonna lõikes enam koondunud teatud paikkondadesse, oleks vajalik uurida nende sotsiaalse sidususe toimimist ning erinevate teenuste kättesaadavust.

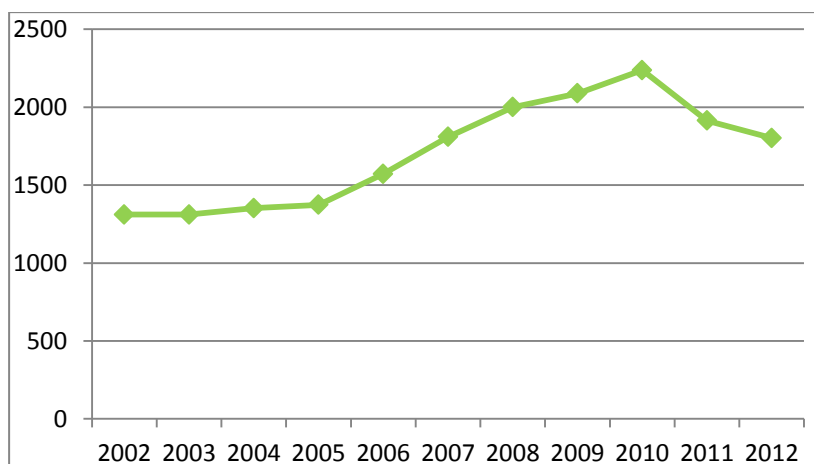
Joonis 8. Muude rahvuste rahvuslik koosseis Harjumaal.

Elussünnid

Sündimuskordaja Harjumaal oli 2012. aastal 325,9 sündi 100 000 elaniku kohta. Elussünnide arv kasvas pidevalt aastatel 2002 kuni 2010, millest alates on toimunud langus. Sündimustrendid Harjumaal vajavad põhjalikumat uurimist, kuivõrd laste arv sõltub sünnitusealiste naiste arvust ja nende soovist sünnitada. Seda, kui palju lapsi endale soovitakse ja saadakse, mõjutavad demograafilised (viljakas eas naiste arv, kooselu alguse aeg, abielulahutuste arv jne), individuaalsed (väärtused, eesmärgid, ressursid) ja keskkonnast tulenevad tegurid (normid, seadused, religioon, sotsiaalpoliitika) (Ainsaar ja Oras 2000).

Joonis 9. Harjumaa sündimus- ja suremuskordajad 100 000 elaniku kohta. Allikas: Statistikaamet.

Joonis 10. Sündide arv Harjumaal.

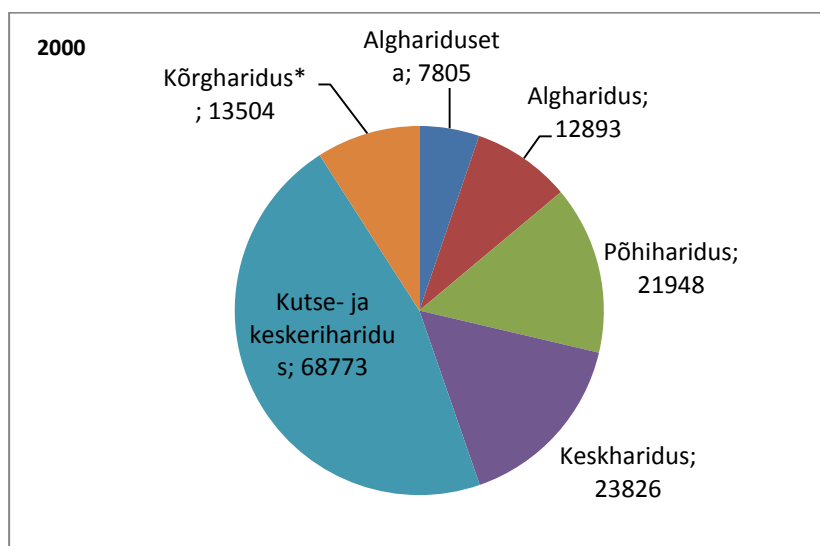
Abordid

Abortide arv maakonnas on viimase 8 aasta jooksul olulisel määral vähenenud. Põhjuseks võib pidada naiste tervisealase teabe ning teenuste paremat kättesaadavust ning pereplaneerimise kasvavat kvaliteeti ja väärtushinnangute muutumist. Kui varasematel aastatel oli abortide arv 1000 fertiilses eas naise kohta kõrgem kui Eesti keskmine, siis 2012. aasta andmetel on see langenud alla Eesti keskmise. (Tabel 1.)

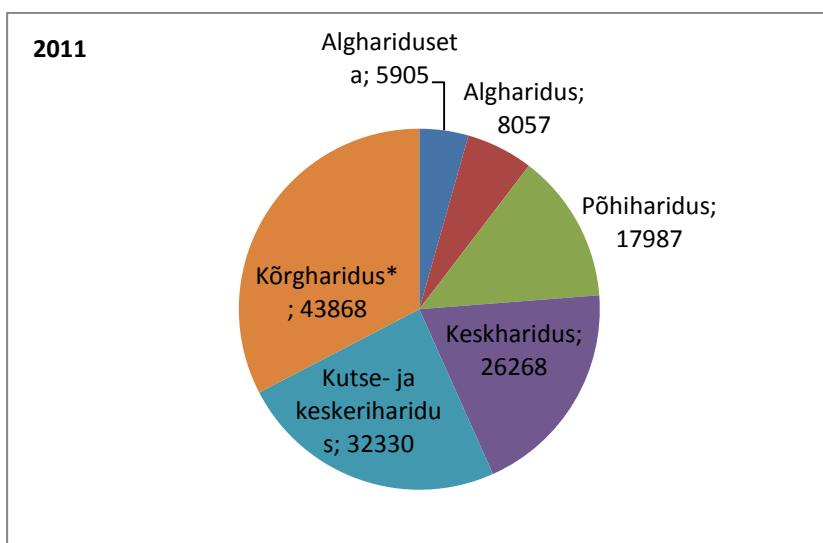
	2000	2004	2008	2010	2012
Abordimäär 100 elussünni kohta	130,9	87,6	59,9	51,76	52,24
Abortiivsuskordaja*	45,3	39,2	34,8	30,71	25,7
Eesti keskmine abortiivsuskordaja	44,7	36,8	31,9	27,74	26,59

Tabel 1. Abordid ja abortiivsuskordajad Harjumaal (TAI 2012).

* *Abortiivsuskordaja – abortide arv 1000 fertiilses (15-49) eas naise kohta.*

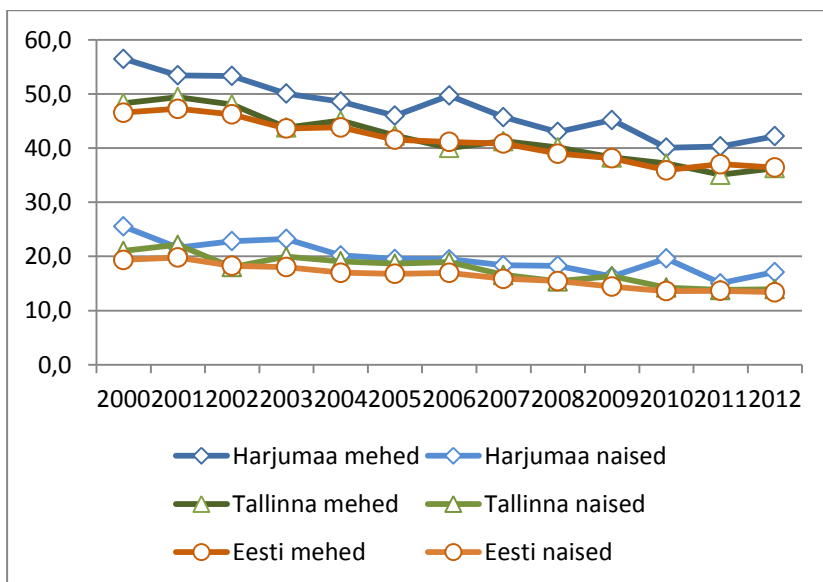

Joonis 11. Harjumaa elanike haridustase 2000. aasta rahvaloenduse andmetel. Allikas: Statistikaamet.

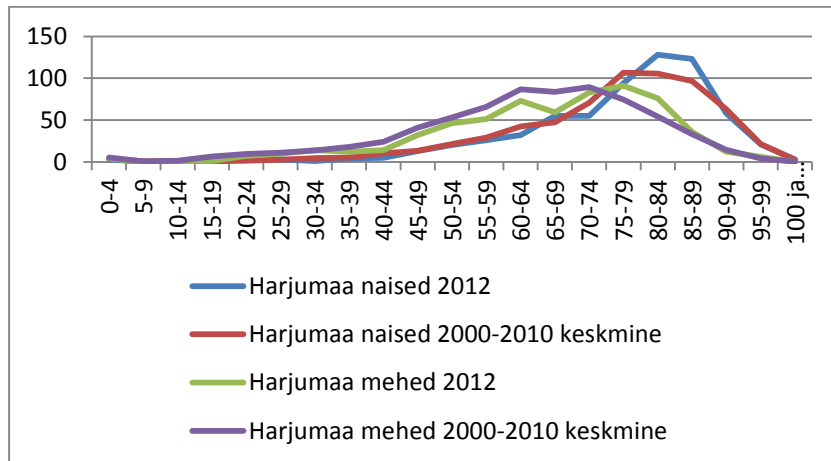
Joonis 12. Harjumaa elanike haridustase 2011. aasta rahvaloenduse andmetel. Allikas: Statistikaamet.

Surmad

Joonis 13. Varajaste surmade osakaal (%) Harjumaal, Tallinnas ja Eestis. Allikas: Statistikaamet

Erinevused meeste ja naiste suremuses on nähtavad joonisel 14. Kui naiste suremuse kasv joonistub tugevamalt välja vanusevahemikust 40 eluaastat ja edasi, siis meeste suremuse vahemik on märksa laiem ulatusega ning suurem suremus algab juba 20. eluaasta ringis ning püsib üsna ühtlaselt kõrgena kuni 44. eluaastani.

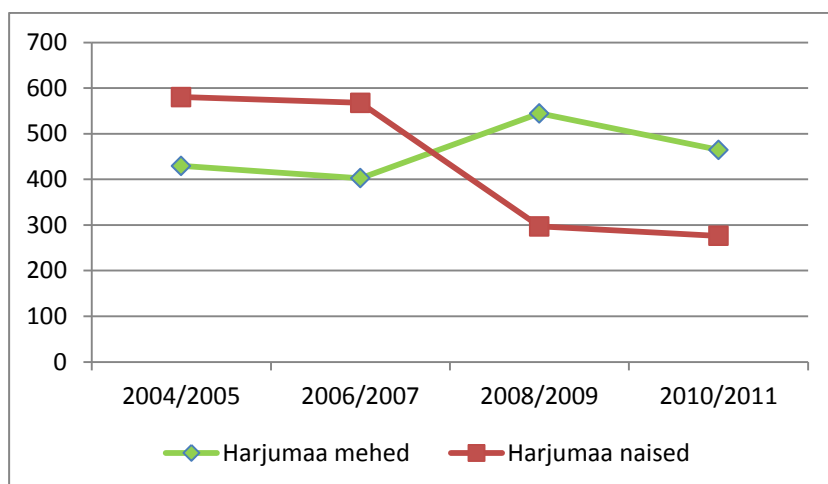

Joonis 14. Harjumaa naiste ja meeste surmad vanusgrupiti.

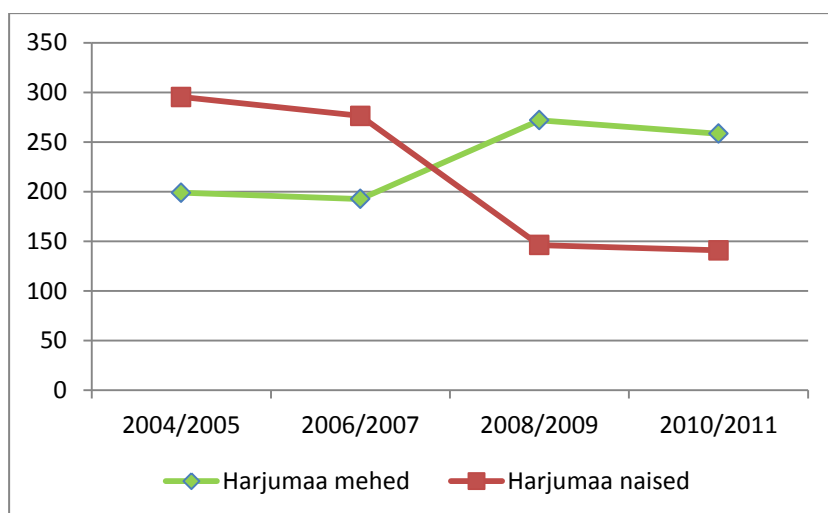
Allikas: Statistikaamet

Põhilised surmapõhjused on vereringeelundite haigused (joonis 15), seejärel pahaloomulised kasvaja (joonis 16) ning kolmandal kohal on välispõhjused ehk vigastused (sh mürgistused). (Joonis 17).

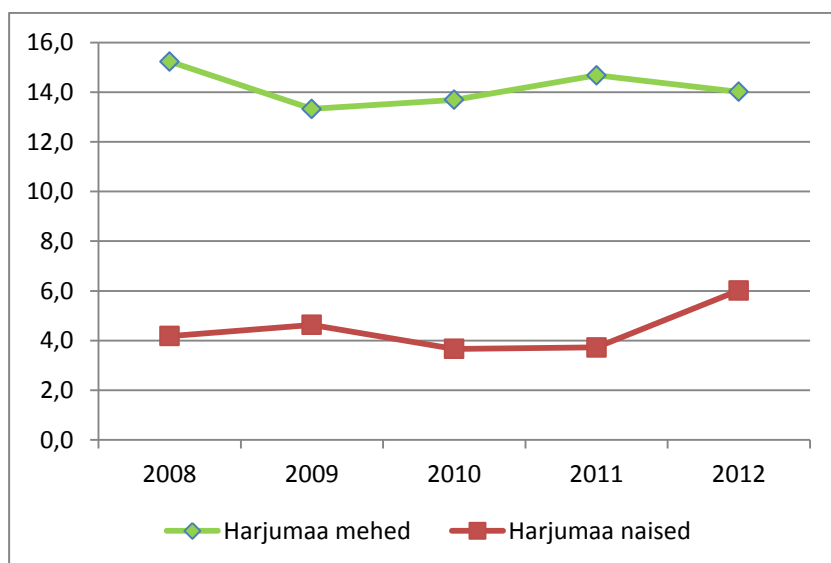
Suremuskordajad vereringeelundite haigustesse on langemas (meestel 544,5-lt 464,65-ni ja naistel 296,8-lt 276,1-ni 100 000 elaniku kohta). Pahaloomuliste kasvaja osas võib näitajaid alates 2008. aastast lugeda stabiilseteks nii meeste kui ka naiste puhul. Suremuskordajate muutuste taga võib näha riiklikul tasandil välja töötatud ning toetatud meetmete koostoimet, kuigi nende tegevuste mõju tervisele on pikemaajaline ning võib avalduda ajalise nihkega.

Joonis 15. Suremuskordaja vereringeelundite haigustesse Harju maakonnas. Allikas: Tervise Arengu Instituut

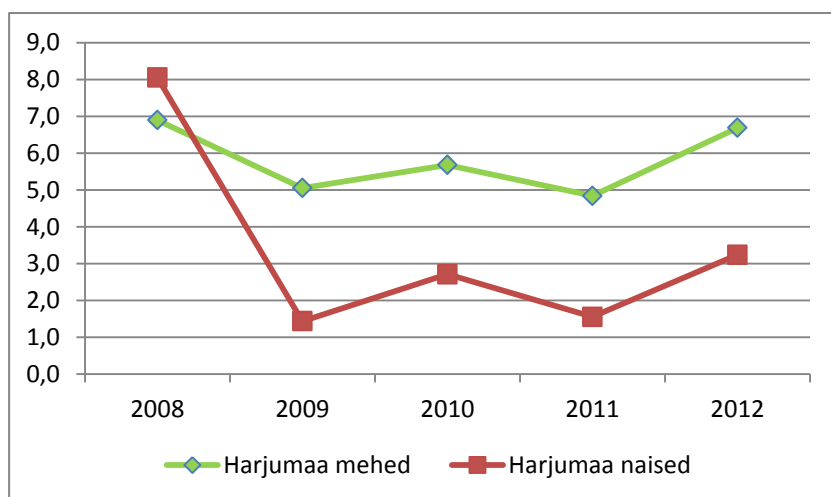

Joonis 16. Suremuskordaja pahaloomulistes kasvajatesses Harju maakonnas (sh Tallinn). Allikas: Tervise Arengu Instituut

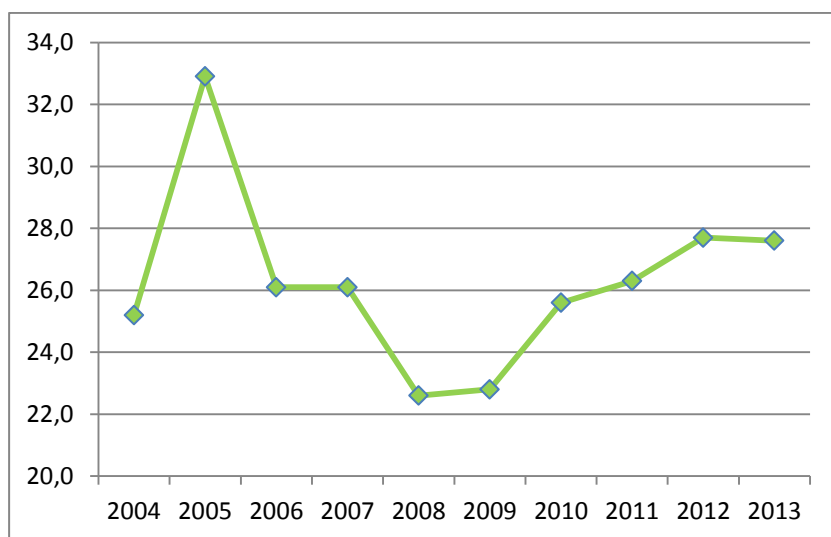

Joonis 17. Õnnetussurmade osakaal (%) Harjumaa elanike kõigist surmadest. Allikas: Statistikaamet

Erilist tähelepanu väärib alkoholisurmade osakaal ning selle tõusev trend, seda nii meeste kui ka naiste seas. Joonisel 18 on näha, et 2011. aastaga võrreldes on see 2012. aastal naistel tervelt kahekordistunud, tõustes 1,6%-lt 3,2%-ni. Meestel on vastav näitaja 6,7% (2011. aastal 4,8%).

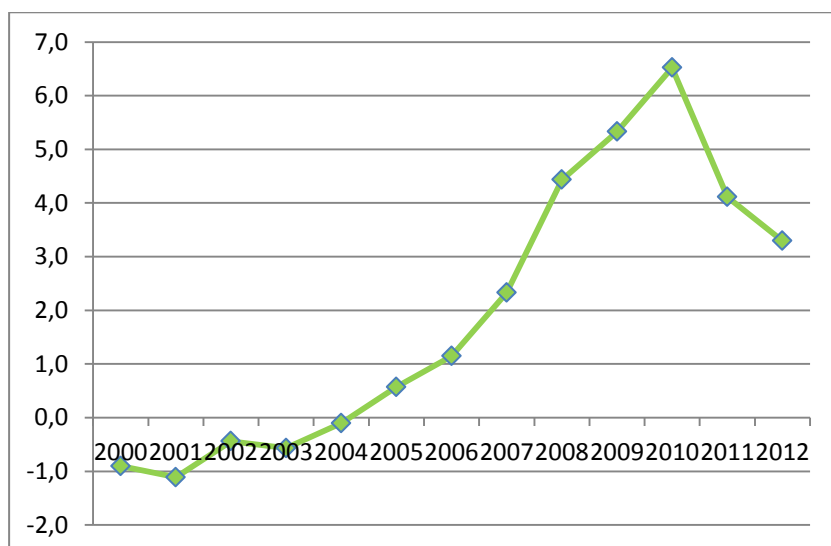
Joonis 18. Alkoholisurmade osakaal kõigist Harjumaa elanike surmadest. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 19. Tervisest tingitud suured ja mõningasel määral esinevad igapäevased piirangud Harju maakonna elanikel. Allikas: Statistikaamet

Loomulik iive

Loomulik iive on teatud piirkonna elussünni- ja surmajuhtude arvu vahe. Loomulik iive Harju maakonnas ja Harjumaal on laias laastus muutunud positiivseks 2005. aasta seisuga, kuid Harjumaal oli loomulik iive naiste osas positiivne juba 2004. aastal. Positiivne trend tuleneb sündimuse kasvu ja suremuse vähenemise koostoimest. 2010. aastal toimus aga järsk langus.

Joonis 20. Loomuliku iibe kordaja Harjumaal. Allikas: Statistikaamet

KOKKUVÕTE

Maakonna üldnäitajad on positiivsetes trendides, kuid see ei tähenda, et valdkond ei vaja tähelepanu. Maakonna rahvastik kasvab. Samuti on rahvastiku tervise seisundit iseloomustavate suremuskordajate trendid südame-veresoonkonna haiguste ning välispõhjuste osas langemas, millest võib järeldada, et multisektoorne ennetustöö neis valdkondades on toomas oodatud tulemusi. Murettekitav on alkoholisurmade osakaalu kasv. Samas ei ole me saavutanud taotletud eesmärki ning olemasoleva seisundi säilitamiseks ning parendamiseks on vaja täiendada ja tõhustada rakendatavate meetmete kogumit. Seda eriti suremuse näitajaid silmas pidades, sest rahvastiku tervise seisundi hindamisel näitab suremus kõige drastilisemaid tagajärgi, olles ise samas jäämäe tipuks. Väiksema, kuid mitte vähemtähtsa tervisekahjuga rahvastiku osa on kordades suurem. Seepärast vajaks edasist põhjalikku uurimist nii haigestumus- kui suremusnäitajad südame-veresoonkonna haigustesse ja välispõhjustesse.

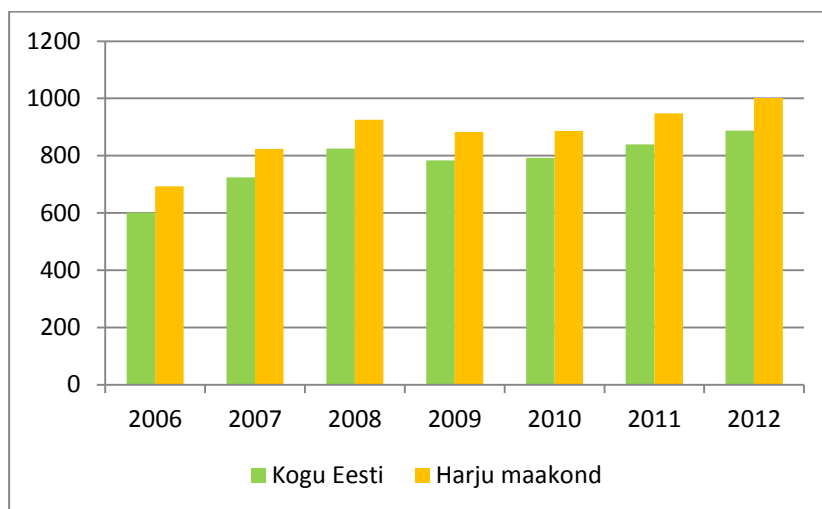
1. SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED

Järgnevas peatükis on vaatluse all Harjumaa sotsiaal-majanduslik taust, millel on oluline roll rahvastiku tervise mõjurina. Sotsiaalne sidusus tähistab ühiskonna (kogukonna) võimet tagada iga oma liikme heaolu ning ületada lõhestumist ja vältida erinevuste süvenemist ning kogukonna rühmade polariseerumist. Mida suurem on sidusus, seda paremad on tervisenäitajad. Sotsiaalne sidusus toetab sotsiaalset turvalisust, mida iseloomustavad tööhõive ja vaesuse ning kihistumise näitajad. (RTA 2008)

1.1. Tööturu situatsioon

Keskmine brutopalk

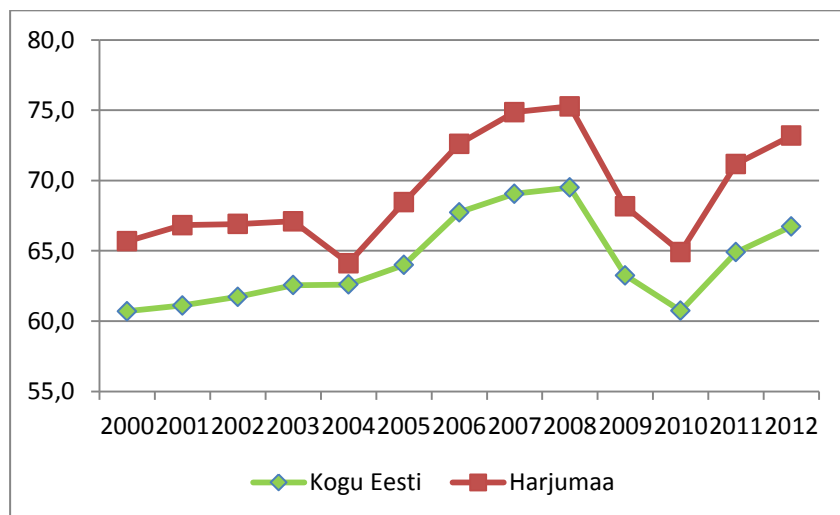
Keskmine brutopalk on aastatel 2009-2012 olnud üldises kasvujoones ning Harju maakonna keskmine brutopalk on pidevalt olnud Eesti keskmisest kõrgem (Joonis 21). Oluline tegur siinkohal on Tallinna soodne majanduslik mõju.

Joonis 21. Keskmine brutopalk eurodes Harju maakonnas ja kogu Eestis. Allikas: Statistikaamet

Töökoha olemasolu on oluline tervisemõjur. Kui tööhõivemäär on kõrge, võimaldab see tõhusamalt planeerida töökohaga seotud tervisesekumisi. Hõivatuse osakaal Harjumaal on

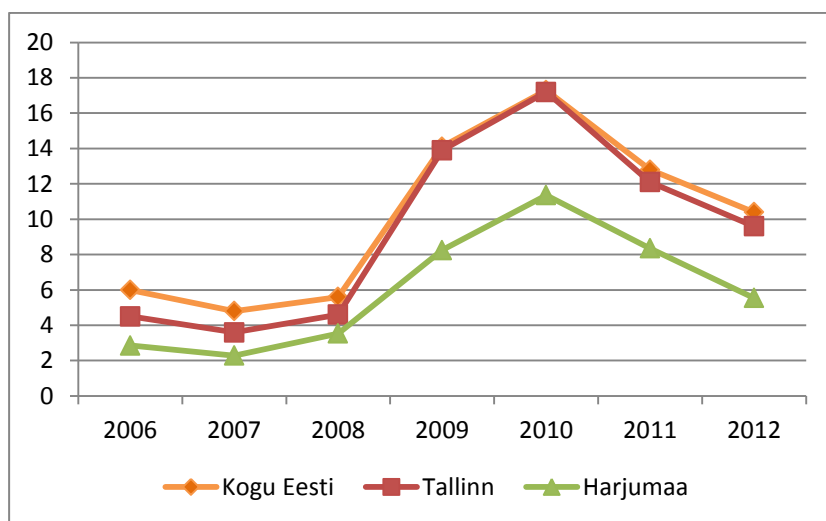
samuti olnud pidevalt Eesti keskmisest kõrgem, mis on majandusgeograafilisi tingimusi silmas pidades üheselt mõistetav. (Joonis 22)

Joonis 22. Tööhõivemäär Harjumaal ja kogu Eestis. Allikas: Statistikaamet

Töötus

Sotsiaalministeeriumis koostatud sotsiaalsfääri ülevaates on ära näidatud, et 2008. aasta oli Eesti tööturul suurte muutuste aeg. Hoolimata 2007. aastal alanud majanduslangusest jätkusid 2008. aasta esimesel poolel nii tööhõive kasv kui ka töötuse langus – suundumused, mis said alguse 2001. aastal. Töötuse määr oli 2008. aasta keskepaigas võrreldav 1992. aasta tasemega, hõivemäär aga viimase kümne aasta kõrgeim. Kuna tööturu näitajad reageerivad majanduse langustrendile viitajaga, avaldus majanduskriisi mõju tööturule alles 2008. aasta teisel poolel (Sotsiaalministeerium 2009). Alates 2010. aastast on töötute osakaal Harjumaal vähenenud, jõudes 2012. aastaks 2009. aasta tasemele, olles madalam nii Tallinna kui ka Eesti keskmise näitajast. Harjumaal oli 2012. aasta lõpu seisuga 4,9 tuhat töötut.

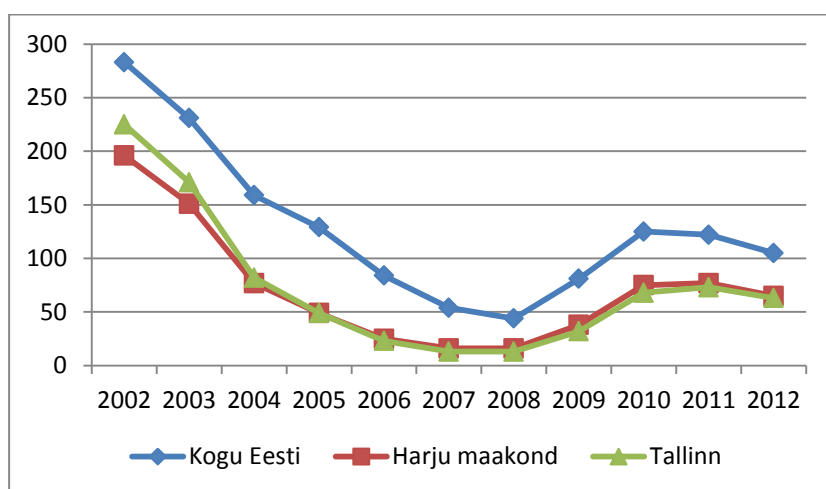

Joonis 23. Töötute osakaal Harjumaal võrreldes Eesti keskmise ja Tallinnaga, ühik %. Allikas: Statistikaamet

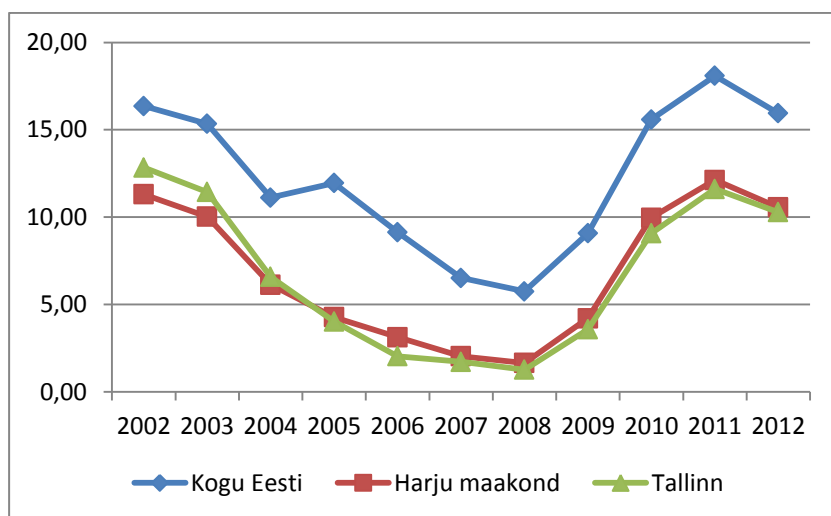
1.2 Toimetulek

Toimetulekutoetused

Toimetulekutoetuste taotluste rahuldamise arv on 2008. aastani oluliselt kahanenud: seda nii aja jooksul kui ka Eesti keskmisega võrreldes. (Joonis 24) Põhjuseks võib pidada üldist elatustaseme tõusu. Seda kinnitab ka fakt, et 2008. aastal, majanduslanguse ajal, hakkas toimetulekutoetuste taotluste rahuldamise arv uuesti kasvama.

Joonis 24. Rahuldatud taotluste arv toimetulekupiiri tagamiseks 1000 elaniku kohta. Allikas: Statistikaamet

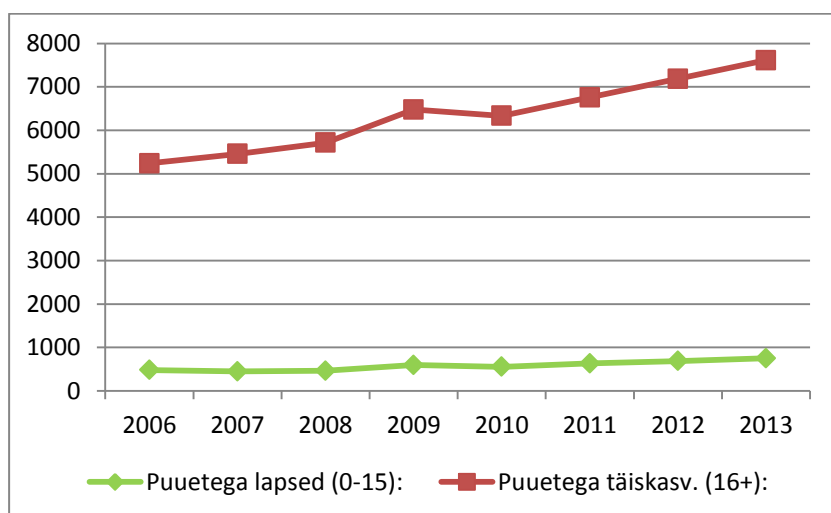

Joonis 25. Toetused elaniku kohta kokku (eurodes). Allikas: Statistikaamet

Puuetega isikud

Puuetega inimeste osakaalu kohta saab andmeid töövõimetuspensioni saajate statistika alusel. Töövõimetuspensioni saajad – kuni vanaduspensioni ikka jõudnud isikute pension, kes on vähemalt 16-aastased ja kes on tunnustatud püsivalt töövõimeetuks. Enne 2001. aastat nimetati töövõimetuspensioni invaliidsuspensioniks.

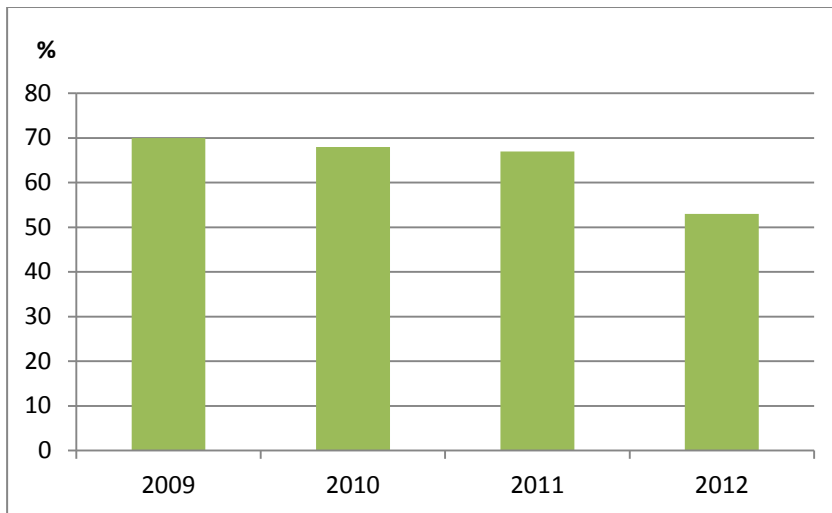
Puuetega isikute arv Harjumaal on näha joonisel 26.

Joonis 26. Puudega laste ja täiskasvanute arv Harjumaal. Allikas: Statistikaamet

Ravikindlustusega kaetus

Eesti Haigekassa andmetel on Harjumaa elanikkonna kaetus ravikindlustusega olnud Eesti keskmisest mõne protsendi võrra kõrgem. 2012. aastal on see 2011. aastaga võrreldes langenud 67%-lt 53%-le. (Joonis 27). Peamised ravikindlustuse mitteomamise põhjused olid mittetöötamine ning töötuks mitteregistreerumine (Vabariigi Valitsus 2008).

Joonis 27. Ravikindlustusega kaetud (tööealise (20-69-aastased) elanikkonna osakaal. Allikas: Eesti Haigekassa

1.3 Kaasatus kogukonna tegevustesse

Kogukonna motivaatorid

Kogukonna edukuse eelduseks on kaasatus ja lõimumine ühisesse sihti ning kogukonna liikmete tegevuse väärtustamine. Harju maakonnas jagatakse kogukonna liikmetele mitmesuguseid tunnustusi ja tiitleid:

- Eesti Kultuurkapitali Harju maakonna ekspertgrupi poolt väljaantavad aastapreemiad kultuuris, spordis
- Elutöö preemia „Meie teejuht, meie õpetaja“ (spordipreemia)
- Harju maakonna teenetemärk
- Harjumaa Aasta Ettevõtte
- Harjumaa Aasta Haridusjuht

- Harjumaa Aasta Kodanikeühendus
- Harjumaa Aasta Koolitaja (TÕN)
- Harjumaa Aasta Koolitaja noorsootöö valdkonnas
- Harjumaa Aasta Koolitussõbralikum omavalitsus (TÕN)
- Harjumaa Aasta Koolitussõbralikum organisatsioon (TÕN)
- Harjumaa Aasta Koostöö noorsootöö valdkonnas
- Harjumaa Aasta Noorsootöötaja
- Harjumaa Aasta Sädeinimene
- Harjumaa Aasta Tegu
- Harjumaa Aasta Tegu noorsootöö valdkonnas
- Harjumaa Aasta Toetaja
- Harjumaa Aasta Õpetaja
- Harjumaa Aasta Õppija (Täiskasvanud õppija nädala – TÕN – raames)
- Harjumaa aukodanik
- Harjumaa Kaunis Kodu (kategooriates: eramu, maamaja, korteriühistu, ühiskondlik hoone)
- Harjumaa kogukonna pärl
- Harjumaa Kultuuripärl
- Harjumaa parim koolisöökla
- Harjumaa Parim Sportlane
- Harjumaa teatripreemia
- Harjumaa Tervisetegija
- Maavanema vastuvõtt parimatele abiturentidele
- Suitsuprii klass
- Tervist Edendav Lasteaed, Tervist Edendava Kool, Tervist Edendav Töökoht
- Turvaline kool Harjumaal
- Väike ja suur HOLMER (Harjumaa Omavalitsuste Liit)

Elanike kaasamine

Elanikke kaasatakse maavalitsuse otsustusprotsessidesse enamasti läbi erinevate nõukogude ja komisjonide. Inimesed on kaasatud kogukonna tegevustesse peamiselt läbi erinevate organisatsioonide, ühingute, seltside, vabatahtlike tegevuste jne kaudu. Peamised elanikke kaasavad üksused on:

- Alaealiste komisjon
- Harju maakonna noorte teavitamise ja nõustamise komisjon
- Harju maakonna noortekeskuste projektikonkursi komisjon
- Harju maakondlik nõustamiskomisjon
- Harjumaa kultuurinõukogu
- Harjumaa spordinõukogu
- Tehniliste abivahendite komisjon
- Harjumaa tervisenõukogu
- Harjumaa Tervist Edendavad Koolid
- Harjumaa Tervist Edendavad Lasteaiad
- Harju maakonna arengunõukogu
- Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmi maakondlik komisjon
- Põllumajandustootjate koolitus ja teavitustegevuse toetamise maakondlik hindamiskomisjon
- Kohaliku omaalgatuse programmi Harju maakonna komisjon
- Kodukaunistamise Harjumaa Kogu
- Harju maakondliku arendustegevuse programmi vahendite kasutamist koordineeriv komisjon
- Harjumaa traumameeskond

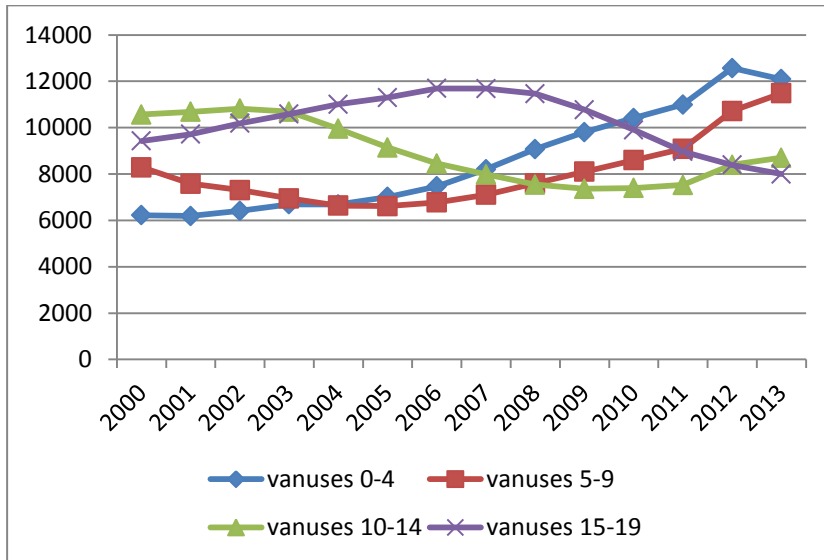
KOKKUVÕTE

Maakonna sotsiaalse sidususe taset võib Eesti keskmisega võrreldes pidada üsna heaks. Samas maakonnasiseselt on erisused kohalike omavalitsuste vahel üsna suured ning sekkumiste planeerimisel tuleb lähtuda konkreetsest omavalitsusest ja tema vajadustest.

Viimase aja sotsiaalmajanduslike trendide taustal on otstarbekas sotsiaalse sidususe säilitamiseks enam tähelepanu pöörata töötute (sh nii registreeritud kui mitteregistreeritud) kaasamisele paikkonna tegevustesse.

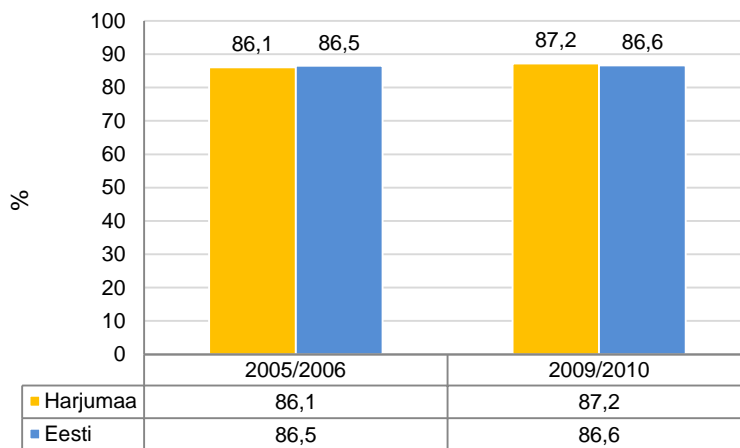
2. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG

Laste ja noorte arv

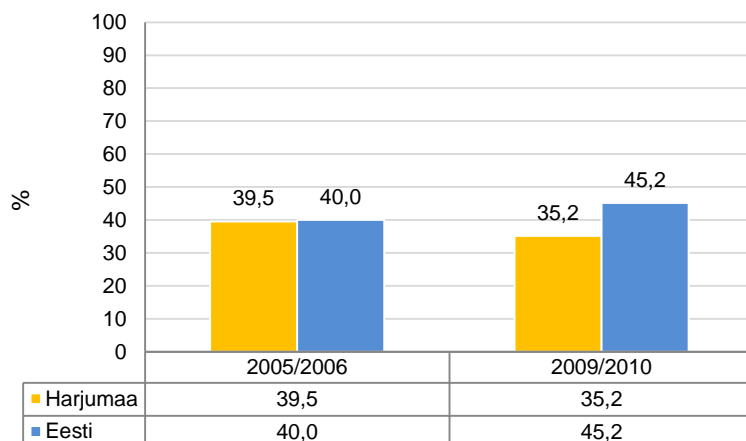

Joonis 28. Laste (0-19) arv vanusegrupiti Harjumaal. Allikas: Statistikaamet

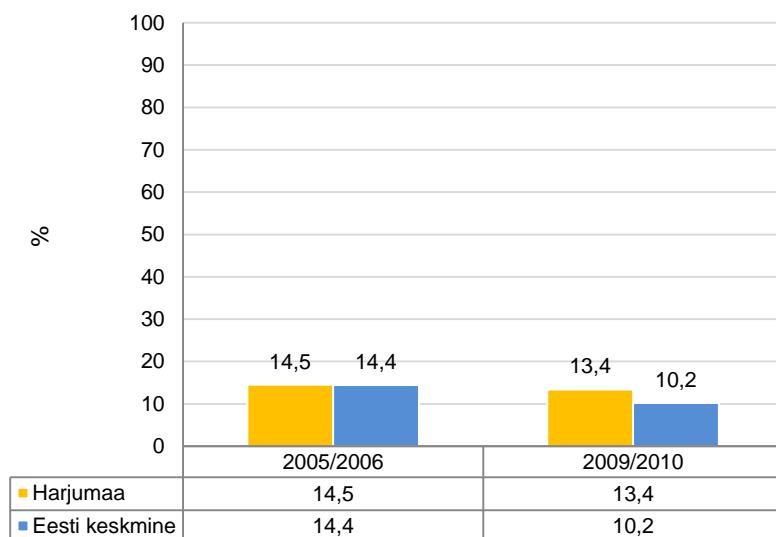
Laste tervise enesehinnang ja tervisekäitumine

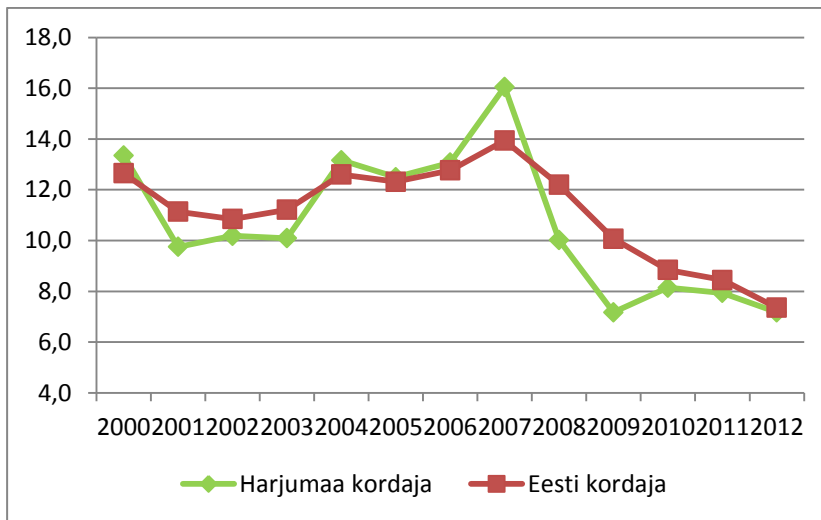
Joonis 29. Oma tervist heaks või üsna heaks hinnanud laste osakaal. Allikas: Tervise Arengu Instituut

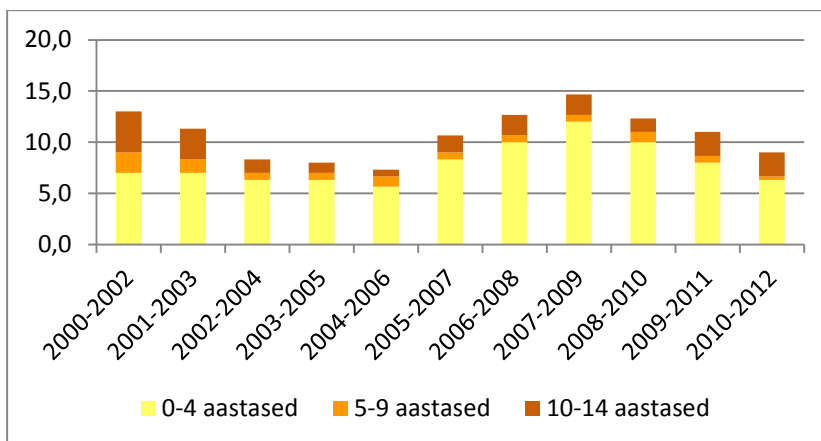
Joonis 30. Õpilaste osakaal, kes on vähemalt 5 korda nädalas vähemalt 30 minutit kehaliselt aktiivsed. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 31. Kanepit tarvitavate kooliõpilaste osakaal. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 32. Teismeliste (10-17 a) rasedused (sh abordid ja sünnitused) 1000 10-17 aastase tütarlapse kohta. Allikad: Tervise Arengu Instituut, Statistikaamet

Joonis 33. Laste surmad (3 aasta libisev keskmine). Allikas: Statistikaamet

Õpilaste arv haridusasutustes

www.haridussilm.ee andmetel oli Harju maakonnas (sh Tallinn) 2009/2010. õa 57515 õpilast, 2010/2011. õa 57267 õpilast, 2011/2012. õa 57396 õpilast ja 2012/2013. õa 57918 õpilast. Käesoleval hetkel on üldhariduskoole 117.

www.haridussilm.ee andmetel oli Harju maakonnas (sh Tallinn) 2009/2010. õa 213 koolieelset lasteasutust ja 28979 last, 2010/2011. õa oli 211 asutust ja 29770 last, 2011/2012. õa oli 216 asutust ja 31085 last ning 2012/2013. õa oli 218 asutust ja 31717 last.

Maakonnapoolne initsiatiiv ja toetused lastele ja noortele

Harju Maavalitsus korraldab iga-aastaselt järgmisi noortele ja lastele suunatud projektikonkursse:

- Harju Maakonna Avatud Noortekeskuste projektikonkurs (konkursile võivad projekte esitada kõik juriidilised isikud, kes oma tegevuses ja eesmärkide täitmisel kasutavad avatud noorsootöö meetodit)
- Noorte Teavitamise ja Nõustamise Komisjoni projektikonkurs
- Harjumaa Alaealiste Nõustamise Komisjoni projektikonkurs (7-18-aastaste seadusrikkumistega seotud alaealiste sotsialiseerumise toetamiseks).

Tavapärased aineolümpiaadid toimuvad erinevates valdkondades vanuserühmade kaupa. Parimatele osalejatele jagatakse tunnustusena kiituskirju ja raamatuid.

Lastele ja noortele suunatud tegevuste osas on Harjumaa Omavalitsuste Liit peamine rahastaja, lisaks saadakse tegevuste läbiviimiseks vajaminevat raha ka Eesti Kultuurikapitalist.

Laste ja noortega tegelevad asutused

Asenduskodud

Harjumaal on kokku 4 asenduskodu (sh 1 noortekodu ja 1 turvakodu), mis katab maakonna vajadused asenduskoduteenusel ja varjupaigateenusel osas. Vajadusel kasutatakse üle Eesti asuvaid asenduskodusid. 2011. aastal oli Harjumaa lapsi 12 asenduskodus üle Eesti.

	2011	2012	2013
Asenduskodu teenusel viibivate laste arv (aasta keskmine)	85	81	75

Tabel 2. Harju maakonnas asenduskoduteenusel viibivate laste arv.
Allikas: Harju Maavalitsus

Huviringid

Pajudes omavalitsustes tegutsevad väga aktiivselt arvukad ja rohke osavõtuga huviringid nii koolide juures kui ka iseseisvalt. Huviringid on erinevast valdkonnast, lapsele/valla elanikule on need enamasti tasuta, hõivatud on erinevas vanuses lapsed, kättesaadavus on hea. Lisaks igapäevasele lahtiolekuajale toimub keskustes ka aeg-ajalt noorteüritusi või muid ühisüritusi.

Lisaks tasuta huviringidele on osad huviringid lastele tasulised ning enamusi huviringe toetab vallavalitsus rahaliselt või ruumide tasuta rendile andmisega jne, ehk toimib süsteem, kus mittetulundussektor pakub tegevuse ja omavalitsus leiab vajalikud ruumid.

Noortekeskused

Noortekeskuste ja päevakeskuste (ka külaseltsid) külastatavus on valdavalt hea, neist on kujunenud või kujunemas noortekeskused kokkusaamiskohad. Algatatakse ja viiakse läbi erinevaid noortele suunatud ja noorte omaalgatuslikke projekte.

Paljud omavalitsused töid välja, et kuigi kõikidele sihtgruppidele ei ole päevakeskust vms ega regulaarseid kokkusaamisi, toimub sageli erinevaid üritusi, teabepäevi (koolides, noortekeskustes, lasteaedades), mis on seotud erinevate probleemide käsitlemiseks nii noortele kui ka täiskasvanutele ja eakatele - näiteks terviseprobleemid erinevate haiguste kontekstis, tervisliku toitumise alased loengud, spordiüritused eakatele jne.

Muusika- ja kunstikoolid

Suuremas osas omavalitsustes on olemas oma muusikakool, paljudel on lisaks ka kunstikool või –klubi.

Spordiklubid/koolid

Eesti Spordiregistri andmetel on Harjumaal on 291 spordiklubi või spordiklubidena tegutsevat spordiühendust ja –liitu ning spordikooli.

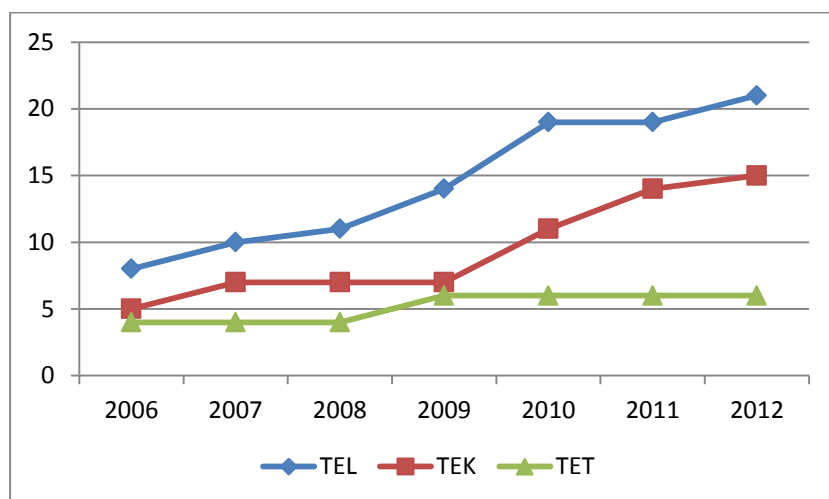
KOKKUVÕTE

Laste ja noorte turvalist elukeskkonda iseloomustavad näitajad on samuti üldplaanis head, laste ja noorte hõivatus koolivälise tegevusega on kõrge. Tõenäoliselt on aga siingi piirkondlikud erinevused olemas, sõltudes suuresti lapsevanemate sotsiaalmajanduslikust seisust ning kohaliku omavalitsuse võimalustest. Käesoleva profiili formaadi sisse ei mahu detailsem laste ja noorte tervisekäitumise analüüs, mis annaks parema lähtekoha noortega seotud tegevuste tõhustamiseks. Tähelepanuvääriv on endiselt fakt, et lapsi on maakonnas järjest juurde tulemas ning lastehoiu teema jääb endiselt teravaks vajaduseks, mis vajab omavalitsuse tasandil tõsisem uurimist ning lahendamist.

3. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND

Tervist edendavad asutused

Terve kogukonna toetamiseks on loodud tervist edendavate asutuste (koolid, lasteaiad, haiglad, töökohad) võrgustikud, mida koordineerib Tervise Arengu Instituut. Hetkel kuulub Harjumaal Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku 24 ja Tervist Edendavate koolide hulka 15 asutust. Üldiselt on tervist edendavate asutuste osakaal samaliigiliste asutuste seas marginaalne, kuid see ei välista tervistedendavate põhimõtete rakendamist võrgustikku mittekuuluvates asutustes. Võrgustikuga liitunud asutustes tervistedendav motivatsioon väga kõrge ning võib öelda, et tulevikus on näha järjest suuremat asutuste huvi võrgustikuga liitumise osas.

Joonis 34. Kumulatiivne tervist edendavate asutuste arv Harjumaal.
Allikas: Tervise Arengu Instituut

Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad

Harjumaa Spordiliidu hinnangul on maakonna üldseis spordirajatiste ja terviseradade osas hea. Viimastel aastatel on valminud rida suuri kompleksbaase, parandatud on koolide sportimisvõimalusi, rajatud tervise- ja suusaradasid, millest osad on kasutatavad ka pimedal ajal. Samuti on rajatud mitmeid uusi kergliiklusteid. Kõigi viimati nimetatud positiivsete

trendide juures on oluline roll kohalike omavalitsuste algatustel ning võib öelda, et planeeritavad tegevused toetavad hästi rahvaspordi harrastamist.

Eesti Spordiregistri andmetel:

- 57 võimlat, spordihalli ja spordisaali;
- 12 siseujulat;
- 1 maneež ja 3 ratsaspordiväljakut;
- 27 staadioni;
- 70 välispalliväljakut;
- 15 tenniseväljakut;
- 2 golfiväljakut;
- 8 ekstreemspordiväljakut;
- 12 sportliku liikumise rada (suusa- ja terviserada).

Harju maakonna rohevõrgustiku pindala on 2294,81 ruutkilomeetrit ja Harju maakonna pindala on 4315,8 ruutkilomeetrit. Kogu maakonna pindalast moodustavad rohealad 53%. Paljusid rohealade piirkondi on võimalik kasutada rekreatsioonialadena, kus on matka- ning terviseradu.

Maakonna arengukavas (Harju maakonna arengukava 2025) on ära toodud mitmed erineva tasandi tulevikusuunad rekreatsioonivõimaluste suurendamiseks. Hetkeolukorda hinnates on spordirajatiste (saalide, komplekside jne) kasutatavus kõrge, vabu treeningaegu on vähe ning terviseradadel inimesi palju.

Transport ja teedevõrk

Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond on sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringu koostamise käigus läbi viinud kantidepõhise transpordi-uuringu, millest selgub, et valdavas osas maakonnas ei vasta ühistransport vajadustele, kuna üha rohkem maakonna elanikke sõltub linnades, eriti Tallinnas asuvatest töökohtadest, mistõttu on kasvanud ja kasvab edaspidigi tööalane pendelränne. Mitmetes kohtades tuvastati, et ligipääs peatustesse on raskendatud ning leevendava meetmena nähti ette kergliiklusteede abil ligipääsu parandada.

Liikluse intensiivsuse kasv teedel on viimase aasta jooksul vähenenud tänu majanduslikult raskele ajale, kuid majanduse elavnedes on oodata jätkuvat liikluse intensiivsuse kasvu nii isikliku transpordi kui ka raskevedude osas. Isikliku transpordi kasvu oleks võimalik pidurdada ühistranspordivõrgustiku optimeerimisega, muutes see konkurentsivõimelisemaks, et inimesed valiksid oma igapäevasteks töölesõitudeks just ühistranspordi.

Kergliiklusteede võrk

Olemas on kaardid olemasolevate ja planeeritavate kergliiklusteede kohta. Kaardid valmisid uuringu käigus, mis koostati seoses kergliiklusteede alase teemaplaneeringu ettevalmistamisega. Antud teemaplaneeringuga on kavas välja töötada ühtne kergliiklusteede võrgustik ning see on aluseks kohalikele omavalitsustele kergliiklusteede planeerimisel ning väljaehitamisel.

Keskkonnamõjurid

Keskkonnaseisundi näitajate osas on kättesaadavad andmed spetsiifilised ning neid kogutakse vastavalt keskkonna-uuringutele spetsialiseerunud asutuste määratletud vajaduse alusel. Harju maakonna üldise keskkonnaseisundi kohta võib öelda, et sinne intensiivsem majandustegevus jätab kindlasti oma tugevama jälje kui vähem intensiivse majandustegevusega maakondades. Enam tähelepanu vajavad näitajad valdkondades, mis on seotud suure reostusriskiga ettevõtetega. Samas on keskkonnamõjurid omaette suurem temavaldkond, mille kajastamine ja analüüs antud profiili aja- ja ressursiraamidesse ei mahu. Hea üldpildi saamiseks oleks vajalik kirjeldada nii joogivee kui ka välisõhu kvaliteeti, mageveekogude seisundit (sh ametlike ja mitteametlike supluskohtade olukorda) ning jäätmeäitlusega seotud punkte. Kõikides nimetatud valdkondades on teatud andmed kättesaadavad, kuid maakonna üldseisundit on antud tingimustes ja kättesaadavate andmete põhjal raske hinnata, see vajab olulisi lisaressursse.

Tulekahjud

Alljärgnevalt on ära toodud tulekahjude arv ja tules hukkunute arv Harjumaal. (Tabel 3)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tulekahjud	1646	1489	2300	1370	1240	1049	637	741	580	695
Tules hukkunud	12	11	18	14	7	17	9	8	5	5

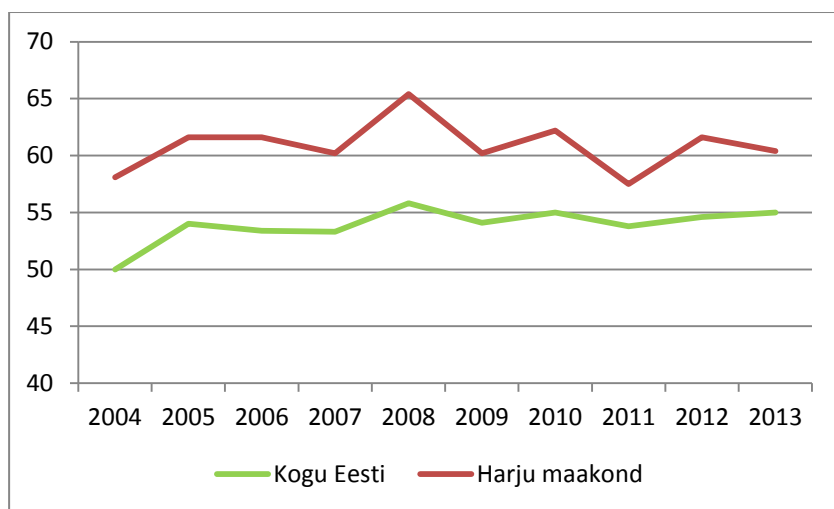
Tabel 3. Tulekahjud ja tules hukkunud Harjumaal. Allikas: Päästeamet

KOKKUVÕTE

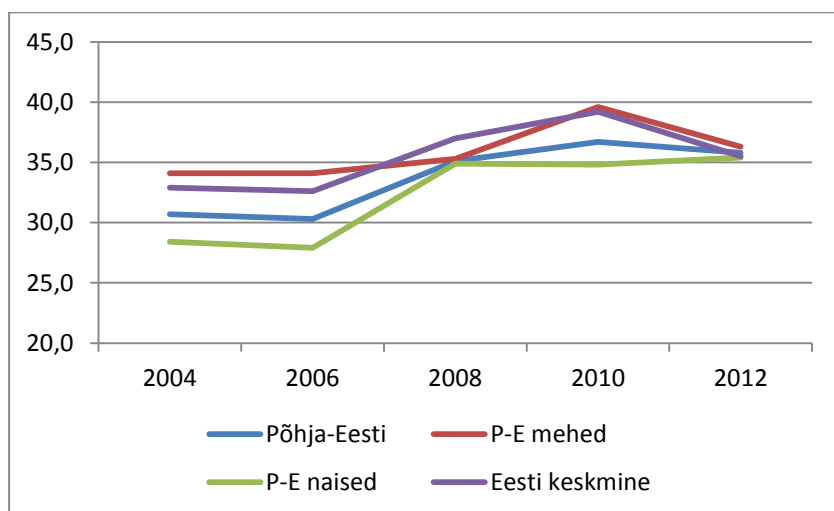
Tervislikku elu-, õpi- ja töökeskkonda iseloomustavad indikaatorid toovad välja selge vajaduse valdkonna põhjalikumaks uurimiseks. Positiivselt poolelt saab esile tõsta spordivaldkonna ülevaatlikkust ning head korraldustaset. Siiski tuleb märkida, et suurem osa maakonna spordiga seotud tegevustest (va Tallinn) on Harjuma Spordiliidu hinnangul seotud laste- ja noortega ning võistlusspordiga. Seega võib olemasolevate andmete põhjal soovitusliku tegevussuunana välja tuua täiskasvanud elanikkonnale suunatud rahvaspordi sihipärase laiema propageerimise nagu seda on tehtud Tallinnas. Transpordi ja teedevõrgu osas on põhjalike analüüside tulemusena tegevussuunad määratletud ning sealjuures on arvestatud ka mõjuga maakonna rahvastiku tervisele. Kuritegevuse ja päästevaldkonna osas on vastavad organisatsioonid panustanud oluliselt ennetustegevustesse ning koostöö maakonna ja kohalike omavalitsuste tasandil peab jätkuma.

4. TERVISLIK ELUVIIS

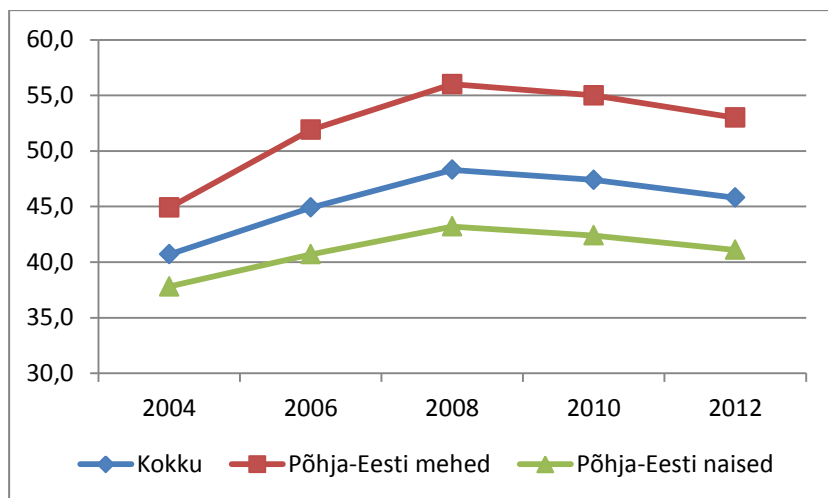
Käesolevas peatükis keskendutakse maakonna tasandil tervislikku käitumist toetavate tegevuste pakkumisele. Inimese tervisekäitumist mõjutavad otseselt isiku enda hoiakud, väärtushinnangud, harjumused, oskused, uskumused ja motivatsioon, mis omakorda on keerukates sõltuvussuhetes inimest ümbritseva elukeskkonnaga.

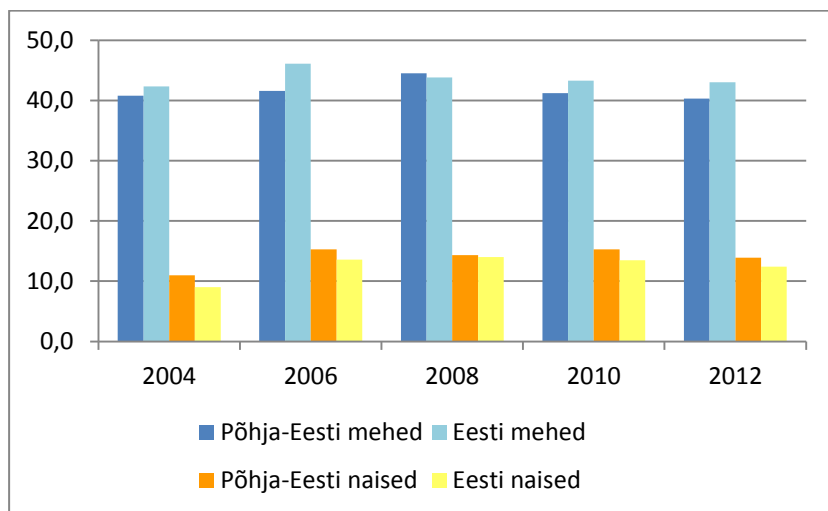
Joonis 35. Oma tervist heaks ja üsna heaks hinnanud elanike (16-64) osakaal.
Allikas: Statistikaamet

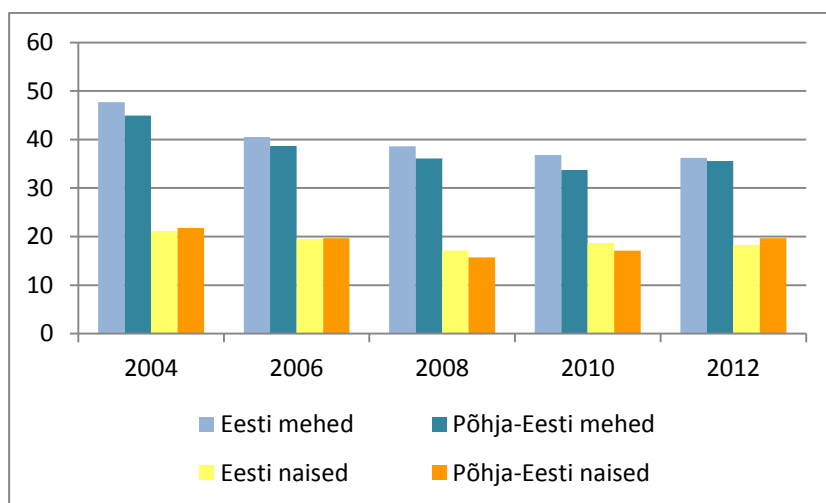
Joonis 36. Tööealiste osakaal, kes teevad tervisesporti vähemalt kaks korda nädalas. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 37. Põhja-Eesti tööelise rahvastiku rasvumise/ülekaalu (KMI \geq 25) osakaal. Allikas: Tervise Arengu Instituut

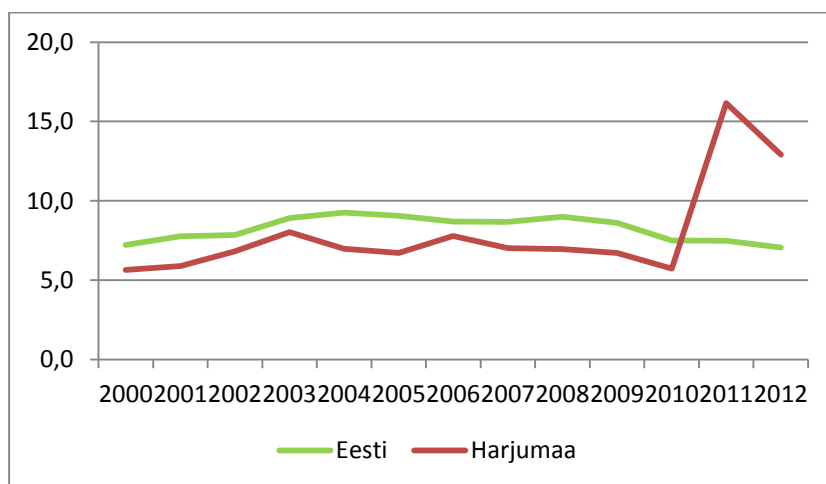
Joonis 38. Tööelise rahvastiku alkoholi tarvitamine vähemalt mõned korrad nädalas (%). Allikas: Tervise Arengu Instituut.

Joonis 39. Tööelistest igapäevasuitsetajate osakaal.
Allikas: Tervise Arengu Instituut

Suitsetamine raseduse ajal

Raseduse ajal suitsetajate arv on koos sünnitajate arvuga aastate lõikes suurenenud. Epidemioloogilised uurimused on tõestanud, et suitsetajatel on suurem tõenäosus iseenesliku aborti tekkeks, ka emakavälist rasedust esineb suitsetajatel sagedamini.

Joonis 40. Raseduse ajal suitsetavate naiste osakaal (%) kõigist sünnitanud naistest. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Tervisealase teabe kättesaadavus

Harju Maavalitsuse infokanalid tervisealase info levitamiseks on järgmised:

- sihtgrupipõhised postiloendid
- Infopäevad ja koolitused (konkreetsetele sihtgruppidele)
- Avalikud seminarid ja konverentsid
- Tervisealaste infomaterjalide levitamine erinevatele sidusgruppidele maavalitsuse kaudu

Tervislikku eluviisi toetavad üritused maakonnas

- Konverentsid ja seminarid elanikkonnale, kus tutvustatakse nii päevakajalisi kui ka teisi tähelepanu vajavaid terviseküsimusi ning tehakse ülevaade rahvatervisega seotud uuringutulemustest
- Infopäevad ja -ümarlauad erinevatele elanikkonna sihtgruppidele
- Eraldi infopäevad ja ümarlauad on Tervist Edendavatele Koolidele ja Tervist Edendavatele Lasteaedadele
- Liikumisüritused Harjumaa elanikele: õpilastele, täiskasvanutele. Üritustel jagatakse tervise-alast infot ja teostatakse lihtsamaid terviseuuringuid
- Harjumaa Parima Koolisöökla konkurss
- Suitsuprii klassi konkurss
- Avatud taotlusvoorud: võimalik esitada projekte oma kodukandi tervistedendavateks tegevusteks

KOKKUVÕTE

Maakonna tervisedenduse tegevused katavad kõige valulisemad tervisevaldkonnad, kuid süsteemse ja tervikliku lähenemise jaoks jääb puudu ressurssidest. Viimaste aastate jooksul on valdkonnas juhtivate koordineerivate organite koostöö (maakonna tervisenõukogu ja traumameeskond) märgatavalt tihenunud ning selle tulemusena on kavandatud ja valmimas mõned olulised arengudokumendid, mis hindavad nii olemasolevaid võimalusi kui ka vajadusi. Arvestades maakonna suurust ning rahvastiku eripärasid on tegevuste planeerimine mõneti keerukam ning toimiva süsteemi loomine aeganõudvam protsess.

5. TERVISETEENUSED

Tervishoiuteenused

2014. aasta aprilli seisuga töötab Eesti Haigekassa andmetel Harjumaal 70 perearsti.

Nõustamisteenused

Perenõustamine on ainus teenus, mis on omavalitsustes toimunud juba aastaid, seda hinnatakse äärmiselt vajalikuks ja perede poolt hästi vastuvõetavaks teenuseks.

Sageli teised nõustamisteenused kohapeal puuduvad, esmatasandi nõustamist viivad läbi omavalitsuse sotsiaaltöötaja ja lastekaitsetöötaja. Noortenõustamine toimub keskustes, kus erinevate projektide raames viiakse läbi nõustamisteenuseid. Kaasatud on ka erinevate valdkondade spetsialistid (perearst, politsei, psühholoog, arstid).

Suitsetamisest loobumise nõustamine kohapeal enamasti puudub, vajadus on kindlasti olemas. Samuti on puudusi toitumisalase nõustamise ja seksuaalnõustamise osas. Erivajadustega laste nõustamise kättesaadavus on hea: koolide/lasteaedade juures on erinevaid spetsialiste, kasutada saab Ida-Harju Õppenõustamiskeskust ja Harjumaa Nõustamiskomisjoni ning samuti psühhiaatriaigla erinevate spetsialistide abi. Vajadus suureneb iga aastaga ning tundub, et vastava eriala spetsialiste napib.

Samuti on probleeme vangist vabanenute ning narkosõitlaste nõustamisega. Esimese nõustamise saavad vanglast vabanenud sotsiaalosakonnast ja/või kriminaalhooldusametnikult, kuid see ei ole järjepidev. Lähimad nõustamiskabinetid on Keilas ning Tallinnas, kuid enamus probleemidega inimesi sinna ei jõua, sest puuduvad rahalised vahendid sõidukulude katmiseks. Süsteem tervikuna aga puudub.

Peamiselt ostetakse nõustamisteenused sisse. Abivajaja pöördumisel suunatakse ta vastava spetsialisti poole. Suur vajadus on lapsevanemate lapsevanemaks olemise koolitamise järele.

Kindlasti on vaja nõustamiskeskustesse rohkem psühholooge ja toitumisspetsialiste, kelle juurde saaks inimesi suunata. Muret tekitavaks trendiks on unehäirete sagenemine, mis samuti nõuab spetsialisti tähelepanu ning oskuslikku nõu.

KOKKUVÕTE

Tervishoiuteenused on reguleeritud riiklikul tasandil ja eeldusel, et teenused on elanikkonnale otstarbekalt kättesaadavad. Nõustamisteenuste osas on inimesed paljudest teenustest väheteadlikud ning teenused ei ole kergesti kättesaadavad (teenuse saamiseks tuleb minna Tallinnasse). Sellest lähtuvalt on nõustamise osas vajalik analüüsida elanike vajadusi täpsemalt ning luua toimiv koostöövõrgustik institutsioonide vahel, jõudmaks tervikliku maakondliku nõustamissüsteemi väljakujunemiseni.

HARJUMAA TERVISEDENDUSE TEGEVUSKAVA 2014-2017

Tegevused	2014	2015	2016	2017	Vastutaja/ koostööpartnerid	Kavandatavad rahalised vahendid
1. valdkond: Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused						
Valdkonna strateegiline eesmärk: Maakondlikud tervisedendavad sekkumised teostatakse kõiki sihtgrupe võrdselt informeerides, andes seeläbi võimalusi osaleda tervisedendavate planeeringute kavandamisel ja läbiviimisel.						
Terviseprofiili järjepidev uuendamine ja sekkumiste kavandamine kaasates maksimaalselt kõiki siht- ja sidusrühmi	x			x	Harju Maavalitsuse Tervisetuba (TT), Harjumaa tervisenõukogu (HTN)	Projektid
Kohalike omavalitsuste suutlikkuse arendamine paikkondade rahvastiku tervise hindamiseks ja analüüsimiseks ning tervisedendavate sekkumiste planeerimiseks ja elluviimiseks	x	x	x	x	TT, HTN/ Tervise Arengu Instituut (TAI)	Riigieelarve, projektid
Harjumaa elanike algatatud tervisesekumiste ja tervisealase teabe jagamise toetamine rahvatervise edendamiseks ja terviseteadlike harjumuste kujundamiseks	x	x	x	x	TT, HTN/ Harjumaa traumameeskond	Riigieelarve, projektid
Tervisedenduse eestvedajate tunnustamine	x	x	x	x	TT, HTN/ Harjumaa traumameeskond; kohalikud omavalitsused (KOV)	Riigieelarve
2. valdkond: Laste ja noorte turvaline ning tervislik areng						
Valdkonna strateegiline eesmärk: Laste ja noorte ning nendega tegelevate töötajate/lähedaste turvaline ning tervislik areng						

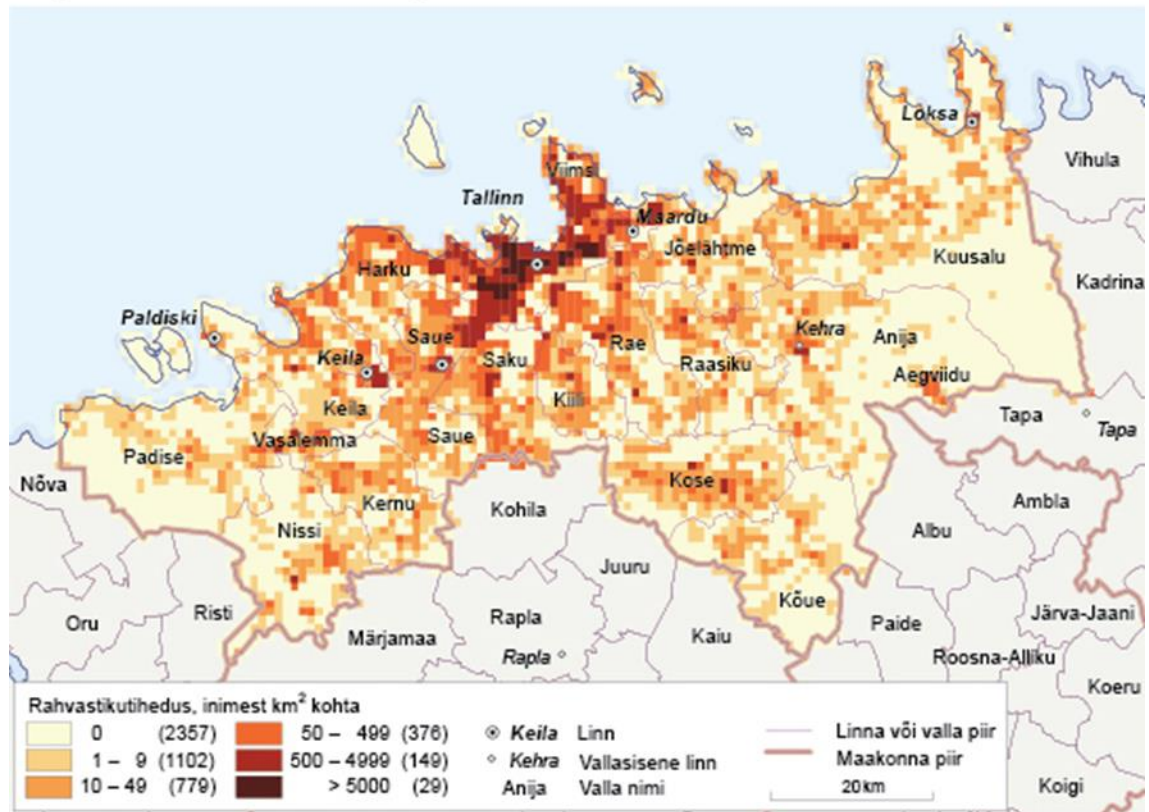
Harjumaa Tervist Edendavate Koolide (TEK) ja Tervist Edendavate Lasteaedade (TEL) võrgustiku järjepidev arendamine	x	x	x	x	TT, HTN/ TAI	Riigieelarve, projektid
Haridusasutuste tervishoiutöötajate, sotsiaalpedagoogide toetamine, koolitamine tervisenäitajate seire ja hindamise teostamiseks ja tervisesekumiste kavandamiseks		x	x	x	TT/ TAI	Projektid
3. valdkond: Tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond						
Valdkonna strateegiline eesmärk: Eelduste ja tingimuste loomine harjumaalaste tervise säilimist ja arendamist soodustavale füüsilisele ning psühhosotsiaalsele elu-, õpi- ja töökeskkonnale						
Tervist Edendavate Töökohtade (TET) võrgustiku arendamine ja võimestamine	x	x	x	x	TAI/ TT	Riigieelarve, projektid
Tervislikku eluviisi toetavate riiklikke kampaaniate koordineerimine maakonnas	x	x	x	x	TT/ TAI, KOV, mittetulundusühingud (MTÜ)	Projektid
Terviseliikumist, ohutusalast ning psühhosotsiaalset keskkonda puudutavad infopäevad/koolitused koostööpartneritele ja Harjumaa elanikkonnale	x	x	x	x	HTN /Harjumaa traumameeskond	Riigieelarve, projektid
Koostööalgatused Terviseameti, perearstikeskuste, TET võrgustikuga		x	x	x	HTN/ perearstid, TET	Riigieelarve, projektid
Ettepanekute esitamine seadusandluse muutmiseks, mis aitavad kaasa nii riiklikke kui paikkondi puudutavate	x	x	x	x	TT	-

tervise-sekkumiste paremale planeerimisele ja toimimisele.						
4. valdkond: Tervislik eluviis						
Valdkonna strateegiline eesmärk: Terve harjumaalane on füüsiliselt aktiivne ja teeb terviseteadlike valikuid.						
Tervisealase info jagamine koolituste, infopäevade ja kampaaniate raames	x	x	x	x	TT/ HTN; KOV; TEL; TEK; TET	Riigieelarve, projektid
Harju Maavalitsuse kodulehe järjepidev uuendamine Harjumaad/kogu riiki puudutava terviseinfo edastamiseks ja meetodiliste materjalide levitamiseks		x	x	x	TT	-
5. valdkond: Tervise teenused						
Valdkonna strateegiline eesmärk: Kõigile Harjumaa elanikele on tagatud kvaliteetne info tervise teenuste kättesaadavuse kohta						
Tervise teenuste pakkujate info integreerimine maavalitsuse paikkonna tervisedenduse lehele		x	x	x	TT/ perearstid	-
Tervishoiuteenuse osutajate koolitamine/ toetamine tervisedenduse alase info omandamisel ja jagamisel		x	x	x	TT/ perearstid	-

KASUTATUD ALLIKAD

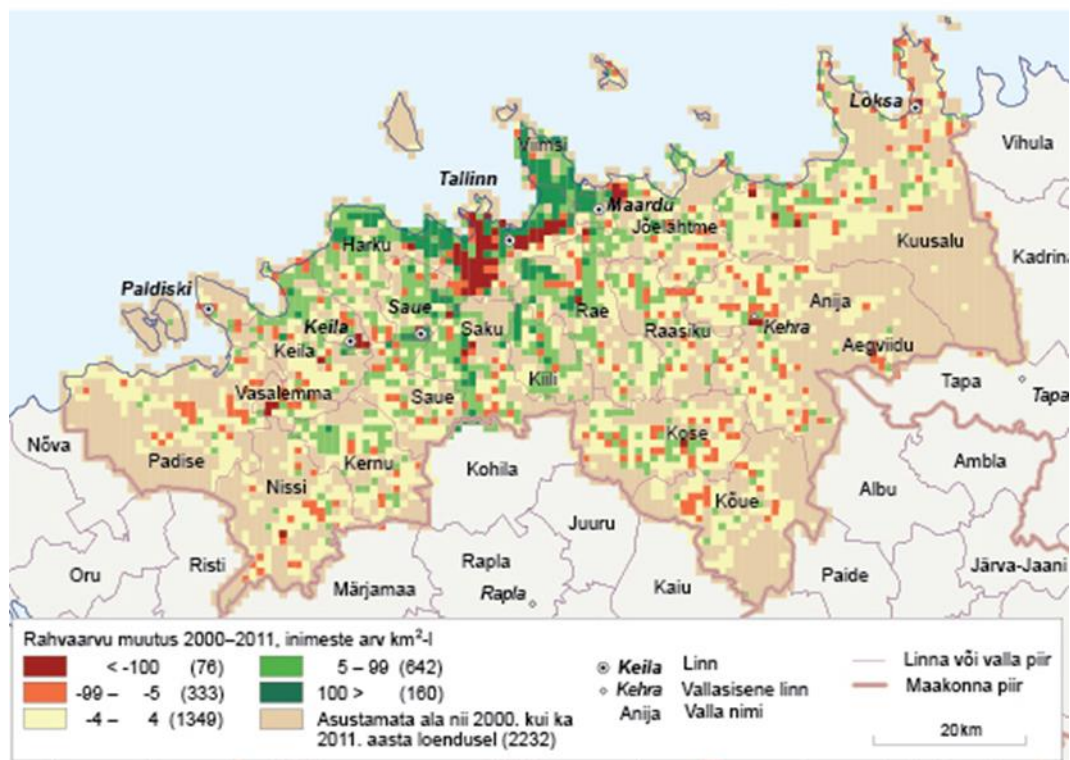
1. Ainsaar, M. ja Oras, K. (2000) Laste arvu mõjutavad tegurid Eestis. Ainsaar, M. (toim.)
2. Sotsiaalministeerium (2012) Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020.
3. Eesti Statsistika Ameti andmebaasid
4. Eesti Haigekassa statistika
5. Tervise Arengu Instituudi statistika andmebaasid
6. Tilts, I. (2009). Kohaliku omavalitsuse ja maakonna terviseprofili koostamine. Tervise Arengu Instituut, Tallinn.

Harju maakonna rahvastiku paiknemine, 31.12.2011

Allikas: Statistikaamet

Harju maakonna rahvaarvu muutus, 31.03.2000–31.12.2011

Allikas: Statistikaamet